BAŞ YAZI

GÜNEŞ GÜMÜŞ

2021 ve Devamı: Küresel Altüst Oluşlara Gebe bir Dönem

2008 krizinin yıkıcılığı bir dönem boyunca ertelenmiş olabilirdi ama krizlerle isyanlar arasında birlikteliği yıkmaya güçleri yetmedi. Krizin biriken bakiyesi dünya emekçi halkları açısından çekilmez olduğunda dünyanın dört bir köşesinde mücadelelere, ayaklanmalara tanıklık ettik.

sf 5

100. Yıl Anısına: Mustafa Suphi, Mücadele Programı, Katilleri

sf 4

sosyalist

Sayı: 28, Fiyat: 2 TL
11 Ocak 2021
sosyalistgundem.com

İşçi-Emekçi İktidarı ve Uluslararası Sosyalizm için

YOKSULLUĞU KABUL ETMİYORUZ!

MÜCADELE PAROLASI: ÖRGÜTLENME VE İŞYERİ KOMİTELERİ

AV. ENGİN KARA

Geçtiğimiz yıl pek çok olumsuzlukla doluydu. Bir yandan ülkede 2018'den bu yana devam eden ekonomik kriz, bir yandan dünya çapında bütün çelişkileri katmerleyen Covid-19 salgını, bir yandan işçi sınıfının haklarına ve yaşam koşullarına yönelik bitmek bilmeyen saldırılar…

Kapitalist Barbarlıkla Geçen Bir 2020

Evet, pek yaşanılası bir yıl geçirmedik. Ama bunu sebebi ne 2020'ydi ne de yarasa yiyen Çinliler… Dünya tarihinde pek çok örneği olan bir salgın hastalığın bütün dünyayı eve kapatmaya kadar zorlamasına neden olan şey, emperyalist kapitalist düzenden başkası değildi.

Velhasıl, patronlar ve devletler hem salgının hem de ekonomideki kötü gidişatın bütün faturasını emekçilerin üzerine yüklemek istedi. AKP/Erdoğan rejimi salgını işçileri kazık atıp patronlara fırsatlar yaratmak için kullandı. Mesela, salgının başlamasıyla patronların dayatması olarak karşımıza çıkan **ücretsiz izin** uygulaması, Nisan 2020'de çıkan yasayla "yasanın dayatması"na dönüşmüştü. Aradan geçen onca ayda bu uygulama, **patronların tamamen keyfiyet içerisinde kullandığı işçi düşmanlığı aygıtı**na dönüştü. Sipariş azaldı ücretsiz izin, işçiler sendikalaştı ücretsiz izin, sesini çıkaran oldu ücretsiz izin...

AKP'nin 2020'de işçi sınıfına attığı son kazık ise asgari ücret oldu. Milyonlarca işçi, açlık ve sefalet koşullarında bir asgari ücrete daha mahkum edildi.

2021'i Değiştirmek

Bu açıdan içerisine girmiş bulunduğumuz yıl, devam eden ekonomik kriz ve pandemi dolayısıyla sınıf çelişkilerinin keskinleştiği bir yıl olacak. Aslında bu durum 2020'li yıllara yayılacak görünüyor. Zira, kapitalist düzen, çelişkileri bastıracak ya da en azından törpüleyecek araçlar geliştirme kapasitesi açısından da görece zayıf bir durumda.

Bu nedenle 2021'i değiştirmek, ilerleyen yılları da kapsayacak şekilde sınıf mücadelesindeki gidişatı değiştirmek anlamına gelecek. Mevcut tablo, şu an itibariyle olumsuzlukları göze soksa da **bize sunduğu fırsatlar açısından en olumlu olanakları da içeriyor.** Yürüttüğümüz her çalışmada, hatta mesai çıkışı bindiğimiz ulaşım aracında ya da sokakta yürürken bile işçi sınıfının, emekçilerin, esnafın bıkkınlığını, öfkesini, arayışını hissediyoruz. Gördüğümüz tablo şudur: **eğer tarihe müdahale etmeyi başarabilirsek,** işçi sınıfının öncülüğünde yükselecek olan örgütlü mücadele açısından Türkiye'de 2021, kritik ileri atılımların en azından başlayabileceği bir atmosferde geçecek.

Sınıf Mücadelesi Denklemi

Ufak tefek kazanımları bir kenara bırakırsak, sınıf mücadelesinde 2020 patronların işçi sınıfının karşısında güçlü olduğu ve kazandığı bir yıl oldu. Sınıf mücadelesi de, her mücadele gibi nihayetinde güç dengeleriyle belirleniyor. Patronlar her zaman örgütlenmeye ve kendi talepleri için hamleler yapmaya önem veriyorlar. Ama işçi sınıfının örgütlülük düzeyi düşük ve var olan örgütlü güçler de potansiyellerini değerlendirmekten uzak durumda.

Emekçi kitlelerin kendiliğinden bir patlaması yaşansa bile, böyle bir harekete öncülük edecek güçler ortada olmadıkça önemli kazanımlar elde etmek zor olacaktır. Elbette bir sınıf hareketinin yükselmesi öncü güçlerin örgütlenmesini besler ancak öncesindeki hazırlıkların ve altyapının yeterli olması koşuluyla.

Örgütlü güçten kastımız sadece skor olarak üye sayısı da değil elbette. Örgütlü işçilerin sınıf bilinçlerinin yükselmesi ve sınıf mücadelesi içerisinde kendilerine biçilen rolü oynayabilecek stratejik donanıma ve taktik gücüne sahip olması gerekir.

Örgütlenmek ve Mücadeleye Hazırlanmak İçin İşyeri Komiteleri

Özellikle sendikalı işyerlerinde hak mücadelelerini vermek ve hatta bazı zamanlarda kazanmak mümkün olsa da geniş işçi yığınları için örgütsüzlük en ufak bir hak mücadelesi bile verememek ya da giriştikleri mücadelede kaçınılmaz yenilgi anlamına geliyor. Sendikalı işyerlerinin çoğunda bile çeşitli "mücadeleler", işçilerden bağımsız bir şekilde tamamen teknik/yasal bir olay olarak sürüyor. Bu çıkmazı nasıl aşacağız?

Öncelikle işçi hareketinde görevlerimizi tespit edelim:

1. Geniş işçi kesimlerini örgütlü mücadeleye kazanmak,
2. Verilecek mücadelelere, yumurta kapıya dayandığında değil çok daha öncesinden hazır olmak,
3. Mücadele esnasında ipleri sendika bürokratlarına, uzmanlara bırakmamak, işçilerin iradesini geçerli kılmak,
4. Tüm bunları hedefleyen sosyalist emekçi bir program etrafında kenetlenmiş öncü işçilerin devrimci örgütlenmesini güçlendirmek.

Bu görevleri yerine getirmek için atmamız gereken adımları ise şöyle özetleyebiliriz:

1. İşyerinde örgütlenmek ve patronun saldırılarına karşı önlemler alabilmek için en az 2 kişiye ulaştığımız bütün işyerlerinde ÖRGÜTLENME KOMİTELERİ kurmak,
2. Güçlenilen ya da zaten sendikalı olan işyerlerinde bütün işçiler tarafından seçilecek İŞYERİ KOMİTELERİni örgütlemek,
3. Farklı işyerlerinde, sektörlerde, bölgelerde sürdürülen mücadeleleri organize etmek ve birlikte hareket edebilmek için bölgesel ve ulusal düzeyde ağlar geliştirmek, İŞÇİLERİN GÜÇ BİRLİĞİNİ sağlamak,
4. Patronların ve iktidarın her türlü saldırısına karşı seferber olmak ve üretimden gelen gücümüzü kullanmak.

Bütün bunlar, kağıt üzerinde durduğu gibi kolay değil elbette. Ancak gidişatı ve geleceği değiştireceksek bu yolda gidebileceğimiz en ileri noktaya kadar canla başla ilerlemek zorundayız. Bütün mesele, katettiğimiz mesafeye bağlı olacak. Biz bunun için kollarımızı birlikte sıvayalım istiyoruz!

Sosyalist Yıl: 4 - Sayı: 28 - 11 Ocak 2021
SAHİBİ VE SORUMLU YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ: Ayşe Şensöz
YAYIN İDARE ADRESİ: Öncebeci Mah. Servi Sok. 5/8 Çankaya ANKARA
TEL: 05548518392
BASKI: LOTUS LIFE AJANS Rek.Tan.Bas.Yay.Org.Amb.İth.İhr.San. ve Tic.Ltd.Şti. - Şehit Cevdet Özdemir Mh. Sokullu Cd. Perçem Sk. No: 9/A Çankaya/ANKARA
TEL: 0312 433 23 10 (pbx) FAKS: 0312 434 03 56
YAYIN TÜRÜ: Yerel süreli, 15 günlük
MAİL ADRESİ: sosyalist.dergi@gmail.com

İLETİŞİM
SosyalistGundem.com
Ankara
Sosyalist Emekçiler Partisi: Kocatepe Mah. Bayındır 2 Sok. No 45/7 Kızılay
Spartaküs Kültür ve Sanat: Meşrutiyet Mah. Karanfil Sok. 14/9 Kızılay
sosyalistgundem
sosyalist_gundm

Aşı Salgına mı Kapitalizme mi Deva?

GÖKÇE ŞENTÜRK

Covid-19 sebebiyle vaka ve ölüm sayıları artarken (**yaklaşık 90 milyon vaka ve 2 milyon ölü sayısı**) dünyanın gündeminde aşı çalışmaları var.

Türkiye'de Sağlık Bakanı 3 yerli aşıda insan deneylerine başlayabilecek seviyeye gelindiğini duyurdu. Aralık sonu itibariyle de dünyada toplamda klinik geliştirme aşamasında 61, Faz-3 aşamasında ise 16 aşı yer alıyor.

Yeni yıla girerken özellikle bu aşılardan 5 tanesi ile yaklaşık 50 ülkede aşılama belli bir seviyeye gelmiş durumda. Dünyanın her yerinde ilaç tekellerinin böylesine bir insanlık krizinde dahi aşı formülü patentleriyle zenginleşmesi kapitalizmin ne kadar insanlık dışı bir sistem olduğunu ve bu konuda hiçbir istisna barındırmadığını gösteriyor. Aşı çalışmaları için maliyetin yüksek olduğu bahanesi de ilaç şirketlerinin araştırmalarından çok reklam giderlerine harcama yaptıkları gerçeğiyle boşa düşüyor.

Aşı ve ilaç şirketleri üzerine ortaya çıkan tartışma kapitalizmin yarattığı bütün eşitsizliklerin prototipi gibi. Eylül ayı itibariyle acil kullanım onayı için başvuran bazı şirketlerin aşı stokunun yüzde 51'inin dünya nüfusunun yüzde 13'üne sahip zengin ülkeler tarafından satın alındığı biliniyor. Gelişmiş kapitalist ülkeler salgın ile sarsılan ekonomileri ve sistemin itibarını bir an önce yerine getirmek için aşılar daha piyasaya sürülmeden milyonlarca doz alım yaptı. Çarpıcı örneklerden biri olarak Kanada kendi vatandaşlarını 10 kez aşılayabilecek kadar aşı satın aldı, onu ABD takip ediyor.

Dünya ülkeleri arasındaki ekonomik eşitsizlik aşıya erişim noktasında ön plana çıktı. Hindistan ve Güney Afrika, Dünya Ticaret Örgütü'ne tüm dünyada %60-70 oranında sürü bağışıklığı sağlanana kadar tıbbi ürünlerde patent hakkından feragat edilmesi başvurusunda bulundu. Ve tabi tahmin edileceği üzere ABD, Birleşik Krallık, Japonya, Kanada, Avustralya, Norveç, İsviçre ve Avrupa Birliği ülkeleri de dâhil olmak üzere birçok zengin ülke tarafından desteklenmedi.

Sağlık hizmetlerinin ve erişiminin tümü açısından kapitalizmin nasıl bir bataklık olduğu tüm bu örneklerle bir kez daha açıklığa kavuşuyor.

Çarpıcı bir örnek daha… 2014 yılında Alman Bayer ilaç firmasının 67 bin dolarlık kanser ilacı Hindistan'da ilacın etken maddesinin üretim maliyeti düşürülerek 177 dolara kadar indirildi. Hindistan yasalarına göre yurt dışındaki pahalı ilaçlar ülkede patentsiz üretilebilir. Bu durum karşısında Bayer CEO'su "**Biz kanser ilacını fakirler için değil, zenginler için ürettik**" diyerek her şeyi açık seçik önümüze koymuştu. Yine örneklere Pfizer firmasının yatırıma oranla getirisi düşük olduğu için Alzheimer hastalığı üzerine yaptığı çalışmaları durdurması da eklenebilir.

Öte yandan dünya genelinde ülkeler, aşı firmaları ile 8,5 milyar doz için anlaşma yaptı. Fakat şirketlerin yıllık üretim kapasiteleri şimdilik 4 milyar doz. Bu üretim hızıyla yılda

ancak iki doz hâlinde iki milyar insana aşı yapılabileceği hesaplanıyor. Bu durumda da ilk doz aşının daha yaygın yapılması yani bir kişiye ikinci dozun yapılmasındansa farklı iki kişiye ilk dozun uygulanması düşünülüyor ve İngiltere'de uygulanmaya başlandı bile.

Türkiye'de ise Çin aşısının Faz-3 sonuçları yayınlamadan açıklanan verilerle güvenilirlik konusunda varolanın da gerisine düşüldü. Özellikle de Faz-3 denemeleri için 13 bin kişinin aşılanması gerekirken sonuçlar, toplamda 1322 aşılama ve 26 vaka sayısı ile açıklandı. Oysa aşının güvenilirliği ve yüzdesinin tespiti için vaka sayısının 40'ı bulması gerekiyor.

Ama tabi ki dünya egemenlerinin kaygıları AKP için de geçerli. Bir an önce aşılamaya başlayıp ekonomi üzerindeki salgın etkisini kaldırmak istiyorlar. Hal böyle olunca pek çok konuda olduğu gibi halkın gerçek bilgiye erişimden umudu kalmayınca; AKP'nin yarattığı toplumsal güvensizlik kitlesel aşılama gibi kritik bir konuda ayyuka çıkıyor.

Ekolojik felaket, pandemi.. Her ne olursa olsun kapitalistler, yani küçük bir azınlık vurgun yapıyor, halkın yoksulluğu artarken, pislikler etrafa saçılıyor. Madem herkes bu pandeminin başımıza gelen son felaket olmadığının farkında öyleyse 2021 için iyi dileklerde bulunmaktan ötesini yaparak harekete geçmek gerek.

Boğaziçi Kayyum Rektöre Karşı Ayakta, AKP Hedef Gösterme Derdinde!

Erdoğan, Boğaziçi Üniversitesi'ne 1 Ocak günü AKP Sarıyer ilçe teşkilatı kurucusu ve eski milletvekili aday adayı Melih Bulu'yu rektör olarak atandı. Boğaziçi Üniversitesi'ne AKP örgütçüsü bir ismin rektör olarak atanması hem üniversite hem de ülke kamuoyunda hızla yankılandı.

Tepkiler çığ gibi gelişti. 4 Ocak Pazartesi günü Boğaziçi Üniversitesi Güney Kampüsü önünde 1000 kadar öğrenci toplanarak, rektör atamasına tepki gösterdi. Öne çıkan sloganlar, bu yöntemin bir kayyum atamasından farklı olmadığını belirtiyordu. Öğrenciler, haklı olarak AKP kadrosu isimlerin üniversite rektörü olarak atanmasına karşı harekete geçmiş oldu. Kuzey Kampüse yapılan yürüyüş ve buradaki forumun ardından, rektörlüğün bulunduğu Güney Kampüse girmek isteyen öğrenciler, burada polis barikatını aşmaya çalıştı. Öğrencilerin direnişi, akşam saatlerine kadar devam etti.

Emniyet, üniversite kapısındaki direnişe yönelik ciddi bir saldırı gerçekleştirmek istemedi. Öyle ya, Erdoğan bir yandan Batı'ya şirin görünmek için "demokratikleşme"den bahsederken, bir yandan uluslararası camianın da takip ettiği Boğaziçi'nde, hem de büyük tepkiyle karşılaşan rektörün ilk mesai gününde büyük bir saldırı gerçekleştirmek bütün imajlarını zedeleyebilirdi. Bunun yerine, hemen ertesi sabah ev baskınlarıyla, öne çıkan devrimci öğrencileri gözaltına almayı tercih ettiler.

Operasyon, pazartesi akşamı sosyal medyada "ak-trol"lerin karalama kampanyasıyla başlamıştı. Savcılık ve emniyet ise ertesi sabah devreye girdi. Toplamda 40'ın üzerinde öğrenci hakkında gözaltı kararı verildi. İçişleri Bakanlığı düzeyinde karalama kampanyası devam ettirildi. Güya gözaltına alınanlar "öğrenci bile değil"di, terör bağlantıları vardı… Eyleme katılanların da gözaltına alınanların da arasında farklı üniversitelerden öğrenciler olsa da hepsi üniversiteliydi ve üniversitelerdeki demokratik hakları savunmak için omuz omuza vermişlerdi.

Gözaltına alınan öğrencilerden ikisi, Marksist Fikir Toplulukları (MFT) Genel Başkanı Emrecan Konyalı ve Boğaziçi MFT sorumlusu Denizhan Eren'di. İkisi de eylemlerde ön planda yer aldılar, mücadelenin uzun

soluklu bir şekilde örgütlenmesi ve başarıya ulaşması için gün boyu emek harcadılar. Daha önce de söylemişlerdi, bir kez daha tekrarladılar: Sosyalistler Baş Eğmez!

Eylemler, ertesi günlerde de devam etti. Çarşamba günü, polis ablukasına rağmen Boğaziçililer, Güney Kampüs'te toplanarak Rektörlük binası önünde kitlesel bir eylem gerçekleştirdi. Ardından, Valiliğin "pandemi" bahanesiyle aldığı eylem yasağı kararına rağmen, Boğaziçi Üniversitesi'nden Beşiktaş'a kadar yürüyüş gerçekleştirdiler. Öğleden sonra Kadıköy Rıhtım'da onlarca üniversiteden binlere ulaşan sayılarda öğrenci toplandı ve taleplerini haykırdı.

Bu önemli hareket, toplumsal muhalefetin dinamikleri ve potansiyelleri açısından ilham verici oldu. Biraz cesaret, kararlılık ve enerjiyle, en zor zamanlarda bile rejiminin her istediğini yapamayacağını göstermiş olduk. Yeter ki kararlı şekilde biraraya gelelim.

(Güncel gelişmeleri Marksist Fikir Toplulukları ve Sosyalist Gündem sosyal medya hesaplarımızdan takip edebilirsiniz.)

100. Yıl Anısına: Mustafa Suphi, Mücadele Programı, Katilleri

V. U. ARSLAN

Mustafa Suphi ve 14 yoldaşının Trabzon açıklarında katledilmesinin 100. yıldönümündeyiz. Hakkında çok az şey bildiğimiz Suphi'nin eşi Maria(Meryem)'nın iç burkan sonunu aktarmadan olmaz. Eşi ve yoldaşları Karadeniz'de gözleri önünde katledilir. Maria öldürülmez, ama tecavüzlere uğrar, cani çetelerin ele başı kayıkçılar kahyası Yahya Kahya tarafından yörenin başka kodamanlarına satılır.

Sınıfa karşı sınıf! Burjuvaların komünistlere reva gördükleri budur. Suphi'lerin kaderini yaşayan devrimcileri saymakla bitmez. Tetikçilere gelince… Burjuvaların maşaları olan milliyetçi çeteler ve faşistler korunur kollanır, sırtları sıvazlanır ama yeri geldi ipi çekilir. Yahya Kahya'ya da öyle oldu. Mustafa Kemal'in yakın koruması Topal Osman ve adamları ile Mustafa Kemal'in Muhafız Alayı başkanı İsmail Hakkı Tekçe tarafından Trabzon'da bir pusuda öldürüldü. Yahya Kahya gibi tipik bir canidir Topal Osman da. Karadeniz'deki Rumlar ve Ermenileri dudak uçuklatan yöntemlerle katleden bir etnik temizlik adamıdır. Suphi'lerin tetikçisi Yahya Kahya susturulmuş olur Topal Osman eliyle. Ardından sıra Topal Osman'a gelecektir, ama Osman'ın yapacakları henüz bitmemiştir. Bir yıl sonra Yahya Kahya cinayetini soruşturan Mustafa Kemal'in sert muhalifi Trabzon mebusu Ali Şükrü'nün cesedi Çankaya'da Papazın Bağı mevkisinde bulunur. Fail yine Topal Osman'dır. Derken Topal Osman tutuklanmaya direnir, yaralı ele geçirilir ve fazla konuşmasına mahal vermeden kafası oracıkta kesilerek öldürülür. Kafayı kesen Mustafa Kemal'in muhafız alayı başkanı İsmail Hakkı Tekçe'dir. Böylece Mustafa Suphi ve yoldaşlarının katledilmesinin tanıkları susturulmuş olur.

Peki Yahya'ya emri veren kimdi? Mustafa Kemal, bir yandan Sovyetler'den destek ister, ama öte yandan Anadolu'daki komünist ve diğer sol cereyanların gelişiminden rahatsızdır. Bakü'de kurulan Sovyet destekli TKP, meclisteki Halk Zümresi, Yeşil Ordu Cemiyeti, Çerkez Ethem ve silahlı güçleri, Halk İştirakiyun Fırkası... 1920 yılında ülkede her an komünizme kaymaya müsait bir ortam vardır. Örneğin Bursa mebusu Şeyh Servet şehir şehir gezerek verdiği vaazlarda komünizmle İslamiyet'in bir ve aynı şey olduğunu anlatıyor ve halk arasında büyük coşkuyla karşılanıyordu. Bu durumda arkasına Sovyet desteği olan Mustafa Suphi'nin büyük bir rakip haline gelme ihtimali ortadadır.

Kısacası Mustafa Kemal, komünizm tehlikesinden korkmaktaydı ve Mustafa Suphi'lerin Anadolu'ya girip bu iklimde güçlenmesine izin veremezdi.

Mustafa Suphi ve yoldaşları ise bağımsızlık savaşına katılmak, buradan elde ettikleri meşrulukla yasal olarak faaliyet yürütüp örgütlenmek istiyordu. Bu, ülkenin geleceğine talip olmak demekti. İşte bu ortamda Suphi'nin Kars kapısına gelmesiyle Mustafa Kemal ile Kazım Karabekir'in telgraf trafiği başlar. Komünist cereyanları körükleyecek TKP'liler Ankara'ya sokulmamalıdır. Talimat açıktır: Ya direk ülkeden gönderin, ya da enterne edin. En uygun planı yapma vazifesi Kazım Karabekir'dedir.

Bunun üzerine Kâzım Karabekir, Erzurum valisi Hamit Bey'e danışır. Aynı zamanda eski Trabzon Valisi olan (Deli) Hamit Bey, İttihatçı'dır, Topal Osman ve Yahya Kahya gibi kıyıcı çetelerle ilişkisi güçlüdür. Hamit planı yapar, "Mustafa Suphi ve arkadaşlarının çalışmalarına engel olunmak gerektiğini, ancak yapılacak karşı hareketlerin Kars'ta Rus elçilik heyetinin gözleri önünde yapılmasının mahzurlu olduğunu, işin Erzurum'da kendisine bırakılmasını" ister. Erzurum'da provokasyon şartları müsaittir. Erzurum'da halk "ırz, namus, din düşmanı, Müslümanların katili" Mustafa Suphi'lere karşı galeyana getirilecek, Sovyet makamları da Mustafa Suphi'lerin Türkiye'de istenmediklerini ve sınır dışı edilmesinin haklılığını görmüş olacaktı. Plan Mustafa Kemal'e bildirilir ve onaylanır.

Erzurum'dan Bayburt'a aşırı soğuklarda aç ve yorgun TKP'liler hiçbir yerde doğru dürüst konaklama fırsatı bulamayarak 27 Ocak'ta Maçka'ya varır. Trabzon'da tezgah tamamlanmıştır. 28 Ocak'ta Trabzon'da provokasyon tam gaz sürmektedir. Tellallar, halkı cuma günü öğleden sonra 'Rusya'daki esir kardeşlerimizi kurşuna dizdiren dinsiz vatan hainlerinden intikam almak üzere' mağaza, dükkân ve kahvehaneleri kapatarak Değirmendere'ye çağırmaktadır. Bütün esnaf dükkânlarını kapatarak, kapatmayanlar ise polis ve inzibat memurları tarafından cebren kapattırılarak Değirmendere'ye doğru sevk edildiler.

TKP heyeti, 28 Ocak akşamı saat 17.20 civarında Trabzon'a varır. Mustafa Suphi ve yoldaşları linççi güruhun saldırıları eşliğinde bir motora bindirilir. Hemen arkalarından Kâhya'nın silahlı adamlarını taşıyan bir motor daha kalkar. Birkaç gün sonra tayfalardan birisi, motordakilerin birkaç mil açıkta, elleri ve ayakları bağlanarak denize atıldıklarını söyleyecektir.

Katliam günü ve sonrasına dair Ankara-Erzurum-Trabzon arasındaki telgraf mesajları devlet arşivlerinden yok edilmiş. Cinayet emrini verenin kim olduğuna dair elde belge yok, ama işin aslı kimse için de sır değil.

Mete Tunçay, "Türkiye'de Sol Akımlar" kitabında Kayıkçı Kahyası Yahya'nın oğlundan gelen bir mektuptan söz ederek şöyle bir not düşer:

"Kitabımızın yayımlanmasından kısa bir süre sonra, Yahya Kahya Bey'in oğlu Sayın Osman Kahya'dan 15/12/1967 tarihli bir mektup aldık. Bu mektupta 'Yahya Bey'in o zamanki faktörlere göre vatani vazifesini' yaptığını belirtiyor ve 'asıl katilin bugün tapılan biri olduğunu zaman gösterecektir' deniliyordu…"(s.240)

Mustafa Suphi'lerin Mücadele Programı

Mustafa Suphiler bugün ve bir yüzyıl boyunca bir devrim şehidi olarak anıldı, anılıyor. Ama maalesef bu anmalar Onbeşler'in mücadelesinin içini boşaltmaktan öteye gitmiş değil. Zira onların program, ilkeler ve mücadele geleneği gelecek kuşaklara aktarılmadığı için Türkiye'de devrimci hareket çok gerilere gitmiştir.

Mustafa Suphi TKP'sinin belgelerini ve ne uğurda mücadele ettiğini biraz incelediğimizde bu partinin sonrakilerden (sonraki TKP'ler, 1968 ve 78 Türkiye solunun tamamı) bambaşka bir içerikte olduğunu görürsünüz.

Mustafa Suphi'lerin temsil ettiği gelenek konusu, sadece politik farklılaşmaların izini sürmek bağlamında tarihin konusu değildir. Bugün de sosyalist devrim-demokratik devrim, yurtseverlik-enternasyonalizm, ulusalcılık-dünya devrimi, İslamiyet-laiklik sınıf uzlaşmacılığı-bağımsızlığı, ilerleme-aydınlanma, Kemalizm, ulusal sorun, Stalinizm gibi tartışmalar sosyalist solun temel meseleleridir. Yani bu konu sosyalist sol için geçmişin tartışılması değil, bugünün tartışılmasıdır. Diğer taraftan Mustafa Suphi ve katledilen yoldaşlarının (**Onbeşler**) salt devrim şehitleri olarak anılması, bir anlamda mücadelelerinin içinin boşaltılmasıdır. Bütün bu sebeplerden TKP tarihini yerli yerine oturtmalıyız.

1) Mustafa Suphi TKP'si (1920-1922) Kuruluş-1.Kongre 10 Eylül 1920. Bakü. Amele-Reçber Şuraları (İşçi-Köylü Sovyetleri) Cumhuriyeti, Cihan Komünizmi (Sosyalist Dünya Devrimi)- Sürekli Devrim, Bolşevizm, Ulusların Kendi Kaderini Tayin Hakkı (UKKTH). 28 Ocak 1921-Mustafa Suphi ve lider kadronun burjuva milliyetçileri tarafından katledilişi. 15 Ağustos 1922-2.Kongre. Genel Sekreter Salih Hacıoğlu (Baytar). Eylül 1922 Ankara Hükümeti komünist faaliyet alanlarını tamamen kapatır.

2) Şefik Hüsnü TKP'si (1925-1986) 3.Kongre, 1 Ocak 1925, Genel Sekreter Şefik Hüsnü, tasfiyeler, Kemalist Cumhuriyet, aşamalar teorisi, sosyal şovenizm, sınıf işbirlikçiliği, 1936 Separat Kararı (CHP'ye tam endekslenme). Kritik 1970'li yıllar: İleri Demokratik Bir Düzen, Ulusal Demokratik Cephe (UDC), CHP yancılığı, DİSK'in bürokratik kontrolü ve frenlenmesi, faşist teröre karşı pasifizm, 12 Eylül cuntasına-askersel yönetim. SSCB'nin yıkılmasıyla tasfiye.

3) Günümüz TKP'si SİP-TKP (2001 –) Kemalizm, sol cumhuriyetçilik, pasifizm…

İkinci TKP ile üçüncüsü arasında elbette bir takım farklar sıralanabilir, ama yine de bunlar tali konular olarak kalacaktır. Ama Mustafa Suphi TKP'si ile sonraki TKP arasındaki çok keskin farklılıklar vardır ki bunlar mutlak bir kopuşa işaret eder. Bu kopuşu anlamak için Mustafa Suphi TKP'sinin programını ve mücadelesini sonraki dönemlerle karşılaştırmak yeterli olacaktır.

Sonuç:

Mustafa Suphi TKP'si asla demokratik devrim fikrine kapı aralamadı. Hedef sosyalist devrimdi: Amele ve Reçber Şuraları Hükümeti (İşçi ve Köylü Sovyet Cumhuriyeti). Oysa Türkiye işçi sınıfı atılımının en elverişli atılım zamanlarında (1960-70'ler) Türkiye sosyalist solu demokratik devrimi ve varyantlarını benimseyerek aşamacı anlayışlarda boğulacaktı.

Mustafa Suphi TKP'si cihan komünizmini bayraklarının ana sloganı yapmıştı. Enternasyonalizm onların şaşmaz prensibi olmuştur. Ama sonrakiler Stalincilik-Kemalizm alaşımı ile yurtsever-ulusalcı bir görüşü benimsemişlerdir. M.Suphilerin kanı Kemalizmin üzerine sıçradığı halde Türkiye solu Kemalizmin tesirinde kalmıştır.

Mustafa Suphi Ermeniler ve Kürtlerin gönüllü birliğini ve ayrılma hakkını teslim eder, Türkiye'ye eşitler arası bir sosyalist federasyon önerirken sonraki TKP Dersim Katliamı'nı bile savunabilen bir çizgiye kaymıştır.

Bütün bunlar esas olarak TKP'nin Stalinistleştirilmesi sayesinde mümkün olmuştur. Mustafa Suphilerin katledilmesi TKP'nin kolayca Stalinciliğe kaymasını sağlamıştır. Daha 1920'de Stalin ve yönetimindeki Kafkas bürosu ile ters düşen Mustafa Suphi yaşasaydı Türkiye solunun tarihi şüphesiz çok farklı olacaktı.

2021 ve Devamı:

Küresel Altüst Oluşlara Gebe bir Dönem

GÜNEŞ GÜMÜŞ
SEP GENEL BAŞKANI

1929 krizini yaşamış birisi olarak Schumpeter, kapitalizmin sürekli yenilenme güdüsünü Marx'tan esinlendiği "yaratıcı yıkım" kavramıyla tanımlamıştı. Schumpeter açısından krizler, yaratıcı yıkımın zirve yaptığı ilerleme ve büyüme dönemleri gibiydi. Çünkü ona göre düşük performanslı şirketlerin dinamik olanlar tarafından yutulması yoluyla sistem, krizlerde kendini yeniliyordu. Sermayenin kar ve birikim uğruna insan yaşamı ve doğa üzerinde yarattığı bu yıkım, kapitalizmin dinamizminin ölçütü olarak kabul edilmişti.

1929 buhranı küresel ölçekte tam da böyle bir yıkım süreciydi. Çok sayıda banka iflas etmiş, fabrikalar kapanmış; kitlesel işsizlik ve açlık krizin merkez ülkesi ABD'yi sarmıştı. Daha az karlı firmaların yerini daha modern ve güçlü olanları almış; bütün dünyaya yayılan bu kriz küresel düzeyde daha büyük bir yıkımı 2. Dünya Savaşı ile yaşamıştı. Bütün Avrupa kıtasının ve Japonya'nın yıkıma uğratılması ve yeniden inşası 1950'ler boom'unun da zemini olmuştu.

Ancak 1929'da yıkımın politik sonuçları – devrimler, Nazizm, savaşlar gibi- burjuvazi açısından da korkutucu olduğundan Schumpeter'in yaratıcı yıkımı geride kaldı. 1930'lar küresel düzeyde bir ayaklanmalar dönemi oldu. Sonuçta derin ekonomik buhranların yarattığı halkın öfke ve enerjisinin tekrar böyle bir devrimci dönemi açabileceği kaygısıyla dünya egemenleri şirketleri kurtararak yıkımın çapını azaltmayı tercih ettiler. 2008 krizi tam da bunun örneği oldu. ABD Merkez Bankası FED, bir yandan batık banka borçları, mortgage araçları ve hazine borçlanma kağıtları satın alarak finansal sisteme 2008 ile 2014 dönemi arasında yaklaşık 3,6 trilyon dolar sunarken diğer yandan da faizler 2008 sonundan itibaren 7 yıl boyunca %0,25 düzeyinde tutarak parasal genişleme yarattı. Yıkımı önlemek için bir diğer adım da batma riski olan bankaları ve şirketleri kurtarmak için 700 milyar dolarlık TARP (Sorunlu Varlıkları Kurtarma Programı) ile yaşama geçirildi. Yüzyıllık banka ve sigorta şirketlerinin yanında ABD'nin 3 büyük otomotiv kurumu olan General Motors, Chrysler ve GMAC (Ally) da kamulaştırılarak kurtarıldı.

Bu politikalarla 2008 krizinin yıkıcılığı bir dönem boyunca ertelenmiş olabilirdi ama krizlerle isyanlar arasında birlikteliği yıkmaya güçleri yetmedi. Krizin biriken bakiyesi dünya emekçi halkları açısından çekilmez olduğunda dünyanın dört bir köşesinde mücadelelere, ayaklanmalara tanıklık ettik. Zirve 2019 yılında oldu desek abartmış olmayız. 2019 yılı dünyanın birçok ülkesinde büyük toplumsal patlamalara neden olarak adeta mini bir 1968'e sahne oldu.

2020'de devam edecek bu dalgaya pandemi zorunlu bir ara verdi ama daha büyüklerini yaratmaya ant içerek. Bir kere dünyanın yoksul halklarının sırtında 2008 krizinin 12 yıllık bakiyesi vardı. Yetmezmiş gibi Covid pandemisi 2020 yılında dünya ekonomisini ani ve geniş çaplı bir yıkımla karşı karşıya bıraktı. Yine dünya egemenleri kamu kaynaklarını kullanarak yıkımın şiddetini engellemeye çalıştı elbette; IMF raporuna göre Ekim ayına kadar devletler pandeminin ekonomik etkisini azaltmak için hazırlanan paketlerin büyüklüğü 12 trilyon dolara ulaştı. Ancak teker teker ülke ekonomileri kapanır, işsizlik zirve yapıp küresel talep düşerken bu yıkımı durdurmaya güçlerinin yetmesi çok imkan dahilinde değildi. Kaldı ki ulus-devletlerin ekonomik kapasiteleri arasındaki derin farklar bu noktada da kendini gösterdi ve yoksul ülkelerin emekçi halkları pandemi karşısında neredeyse kaderine terk edilmiş oldu.

Egemenlerin piyasanın çıkarları için aşının uygulanmaya başlamasıyla iyimserlik pompalayan hızlı iyileşme beklentilerinin aksine 2021 dünya yoksulları için kolay geçmeyecek. Dünya çapında eşitsizliklerin de zirve yaptığı bir dönem var karşımızda. Pandemi bitip piyasa açıldığında uzun süredir işsiz kalan emekçilerin ne kadarının dönebileceği bir işi olabileceği belirsiz. Kredilerle ayakta tutulan ama destek kesildiğinde batacak olan zombi şirketlerin sayısı pandemi döneminde artmış durumda. Alman Deutsche Bank'a göre şu an ABD'nin borsada işlem gören her 5 şirketinden biri aslında zombi şirket. Merkez Bankası eliyle ölmesine izin verilmeyen bu şirketlerin sayısı son aylarda katlandı.

Batı'da şirketlere gelince kesenin ağzını açanlar aynı cömertliği elbette ki emekçi sınıflara göstermiyor. Pandemi nedeniyle işsiz kalanların sayısının 50 milyonu bulduğu tahmin edilen ABD'de işsizler büyük oranda kendi kaderine terk edilmiş durumda. ABD'de emekçilerin neredeyse yarısı küçük işletmelerde, düşük ücretli hizmet sektöründe istihdam ediliyor ki bu işletmelerin önemli bir kısmı bu krizi atlatamayacağından ülkede uzun vadeli işsiz sayısı ciddi oranda artacak. Economist dergisinin yayınladığı bir akademik araştırmaya göre ABD'de pandemi boyunca işsiz kalanların üçte biri ve daha fazlasının işsizliğinin kalıcı olacağı hesaplanmıştı. Yüksek işsizlik, harcama yapamayan haneler, ödenemeyen borçlar demek elbette.

2008 sonrası karlılık krizi aşmak için gelişmiş dünyada finansallaşma sürekli bir genişleme içinde olmuştu. Merkez Bankaları neredeyse bedavaya şirketlere trilyonlarca dolar, Euro sağlamıştı. Bu parayla finansal sermaye, ekonomik canlılık göstermeye devam eden "yükselen piyasalar"a verdiği borçlar karşılığında faiz alarak bu ülkelerde emekçilerin vahşice sömürüsü üzerinden yaratılan artı-değerden tırtıklama imkanı bulmuştu. 2008 krizi sonrasındaki dönemde küresel ekonomiyi ayakta tutan Çin olmuş ve hammadde talebiyle gelişmekte olan piyasaları canlandırmıştı. Ancak artık Çin de aynı hızda büyümüyor, ekonomisi borç sarmalına girdi, gelişmekte olan ülkelerin ekonomilerin itki vermiyor. Aksine 2000'li yıllar boyunca çok borçlanan ve pandemi döneminde borçları zirve yapan gelişmekte olan ülkelerin bir kısmının 2015'te Yunanistan, 2019'da Lübnan örneğinde olduğu gibi batması ihtimali var.

Emperyalizmin merkez ülkeleri bu sefer çok daha büyük meblağlarla bir parasal genişleme politikası yaşama geçirmeyi hedeflese de işler eskisinden daha kötü durumda. Mesela küresel rezerv para olma özelliğine dayanarak sınırsız para basabileceğini düşünen ABD için tehlike çanları çalıyor. ABD'de enflasyon artışının kapıda olduğu; %3'leri bulabilecek bir enflasyon beklentisinin varlığı konuşuluyor. Enflasyon iyiden iyiye yükseldiğinde bedavaya kredi verip para basmaya devam edemezler. Ellerindeki "en güçlü(!)" krizle mücadele aracı da böylece boşa çıkmış olur. En kırılgan ekonomiler olarak geçen Türkiye, Brezilya gibi ülkelerin ise böyle bir opsiyonu yok bile; bu ekonomilerde para basmak yerel paranın hızla değer kaybetmesi, enflasyon ve faiz artışı özetle krizin fişeklenmesi demekten başka bir anlam taşımıyor.

Kısacası pandemi sonrasında bütün dünyada seri sosyal patlamalar beklemek hiç de abartılı olmaz. Sınıflar arası makasın açılması, artan yoksulluk ve işsizlik madalyonun bir yüzü. Diğer tarafta ise dünyanın birçok ülkesinde burjuva hükümetlerin borç bataklığında çökecek olması var. Birleşmiş Milletler, dünyanın son 50 yılın en kötü gıda kriziyle karşı karşıya olduğu konusunda uyarmıştı. Artan gıda fiyatlarının yoksul ülkelerde toplumsal patlamaları şiddetlendirmesini bekleyebiliriz. 2008 ve 2011'de gıda fiyatlarındaki şiddetli yükselişlerin yoksul ülkelerdeki sosyal patlamaları nasıl şiddetlendirdiğini hepimiz hazırlıyoruz. Bütün bunların bir bileşkesi olarak pandemi sonrası dünyada sınıf mücadelesinin keskinleşeceğini tahmin etmek için kahin olmaya gerek yok.

2021'de şayet aşı etkili olur ve pandemi gündemden düşerse toplumsal mücadeleler de yeniden alevlenecek; 2021 ve devamı isyan yılları olarak tarihe geçecektir. Peki bu isyan dalgası zaferle taçlanacak mı; bu da sonraki yazının konusu olsun.

Zonguldak Maden İşçilerinin Büyük Ankara Yürüyüşü

EROL SOĞANCI
TES-İŞ SENDİKASI YATAĞAN ŞUBE BAŞKANI (1987-2006)

Türkiye işçi sınıfı mücadelesinde çok farklı yeri olduğu kabul edilen Genel Maden-İş Sendikası'na bağlı maden işçilerinin 30 Kasım 1990'da başlayan, Bakanlar Kurulu kararı ile 25 Ocak 1991'de sona eren grevi ve bu süreçteki 4 Ocak'ta başlayıp 8 Ocak'ta sona eren **"Zonguldak-Ankara Büyük Madenci Yürüyüşü"nün** 40. yıldönümündeyiz.

12 Eylül 1980'le birlikte toplumsal mücadele güçlerinin topyekûn imha edildiği, emekçiler açısından sınıf mücadelesinin dibe vurduğu, sendikaların kapatıldığı ya da işlevsiz hale getirildiği, işçi sınıfının mücadele araçlarının ortadan kaldırıldığı bir dönem yaşandı.

Dünyada esen yeni liberal politikaların Türkiye'deki uygulayıcısı Turgut Özal 1989 yılında devletin en tepesine çıkarak Cumhurbaşkanı olmuştu. Kamu açıkları gerekçe gösterilerek, zarar ediyor denerek KİT (Kamu İktisadi Teşekkülü) tasfiyesi süreci başlatıldı. KİT'lerin yerli ve yabancı sermayeye peşkeş anlamına gelen özelleştirme politikası da başlamış oldu.

Genel Maden-İş Sendikasının 48 bin üyesini kapsayan Temmuz 1990 TİS döneminde -neoliberal politikaların uygulanması anlamına gelecek şekilde- verimli olmadıkları gerekçesiyle çok sayıda işçinin çalıştığı Zonguldak'ta Kilimli, İhsaniye, Çaydamar ve Dilaver Maden ocakları kapatıldı. İşçiler diğer ocaklara nakledilseler de başta işçiler olmak üzere geçimleri kömüre bağlı Zonguldak halkı tehlikenin gelmekte olduğunu hissetti.

TİS görüşmeleri yasal süre içerisinde sonuçlanmadığı için Sendika Genel Başkanı Şemsi Denizer tarafından Genel Maden-İş Sendikasının TTK (Türkiye Taş Kömürü) ve MTA (Maden Teknik Arama) kurumlarında yaklaşık 49 bin üyeyi kapsayan işyerlerinde 30 Kasım tarihinde grev uygulamasına başlayacakları duyurusu yapıldı.

Sendika ve işçilerin talepleri ücret ve sosyal haklardan daha ziyade iş güvencesi, işyerlerinin kapatılmaması, işyerlerinin siyasi arpalık olmaktan çıkarılması, kapatılan kömür ocaklarının tekrar açılması, siyasi müdahalelerden uzaklaştırılarak verimin esas olduğu bir otonom yapıya tekrar geri dönülmesini içeriyordu.

Maden işçilerinin grevini desteklemek amacıyla 14 Aralık 1990 tarihinde 2 saatlik iş bırakma eylemine 100 binden fazla işçi katılmıştı.

Devam etmekte olan grevden istediği sonucu alamayan Maden-İş Sendikası tüm işçilerle Ankara'ya gitmeye karar verdi. Sendika 1150 otobüsle Ankara'ya giderek taleplerini toplu olarak haykırmayı hedefliyordu. Tutulan otobüslerin Zonguldak'a gitmesi devlet

tarafından engellendi.

Bu durum karşısında sendika, işçiler ve yakınları ile emek dostları çok büyük tepki gösterdi. Şemsi Denizer, 22 Aralık 1990 tarihinde, 4 Ocak 1991 tarihinde Ankara'ya yürüyüş yapılacağı duyurusunu yaptı. Yürüyüş kararına Türk-İş yönetimince karşı çıkılmıştı. Bunun üzerine Şemsi Denizer, **"Türkiye işçi sınıfı ve sendikaların önündeki en büyük engel Türk-İş yönetimi ve Şevket Yılmaz'dır"** açıklaması yaparak radikal bir tepki gösterdi. Türkiye işçi sınıfı mücadele tarihinde önemli bir yer oluşturan **"Zonguldak Ankara Büyük Madenci Yürüyüşü"** Genel Maden İşçileri Sendikası örgütleyiciliğinde 4 Ocak 1991 tarihinde başladı. Bu yürüyüş maden işçilerinin yanı sıra işçilerin yakınları, Zonguldak halkının önemli bölümü ve sınıf mücadelesiyle yakından ilgili kurum ve kişilerin desteği ile başlayıp sürmüştür.

Politik mizah malzemesi haline gelmiş başbakan Yıldırım Akbulut ve o dönem işçiler tarafından **"Çankaya'nın Şişmanı İşçilerin Düşmanı"** sloganının muhatabı olan Cumhurbaşkanı Turgut Özal köşeye sıkışmış haldeydi.

Yürüyüş esnasında atılan **"Ölmek Var Dönmek Yok", "Gemileri Yaktık Geri Dönüş Yok", "Yağmur Yağsa da Kıyamet Kopsa da Yürüyeceğiz"** gibi sloganlar her ne kadar kararlılığı ifade etse de sendika ve öncü işçilerin sürece dair incelikle hazırlanmış bir planı ve hedefi yok gibiydi. **Hareket yeterince örgütlü değildi.** Önderlik hareketi yönlendirmekten uzaktı. Önderler, yürüyen kitle gibi kendilerini olayların akışına bırakmışlardı. **"Ne olursa ne yaparız"** öngörüsüne sahip değillerdi. En göze çarpan kararlı ve yürekli olduklarıydı. Yürüyüşün 4. günü bunun da çok işe yaramadığı görülecekti.

Sendika ile hükümet arasında görüşme denilebilecek bir ilişki oluştu. Bolu-Ankara ana yoluna az bir mesafe kala yürüyüşçülerin önü komando birlikleri ve polislerce kesildi. 200 işçi gözaltına alındı. 8 Ocak'ta Ankara'daki görüşmelerden kayda değer bir sonuç alamadan dönen Şemsi Denizer, yürüyüşün bittiğini ve geri dönüş kararı aldıklarını açıkladı. Böylece 4 gün süren **"Büyük Ankara Madenci yürüyüşü"** sona ermiş oldu.

25 Ocak 1991 tarihinde Bakanlar kurulu tarafından savaş ortamı bahanesiyle grev ertelendi. Bu arada başta Türk-Metal Sendikası olmak üzere bazı sendikalar hükümetle yaptıkları görüşmelerle anlaşma sağlayarak Zonguldak maden işçilerinin mücadelesine en büyük darbeyi vurmuş oldular. Bu gelişmeler Zonguldak maden işçilerinin grev ve büyük yürüyüşten kazanım elde etmesini engellenmiştir.

Madencilerin yürüyüş ve grevi 1991 Mart döneminde başlayan 600 bin kamu işçisini ilgilendiren TİS'in önemli kazanımlar sağladığını; diğer emekçilerin, kamu çalışanlarının haklarına olumlu etki yaptığını belirtmek zorundayız.

Türkiye işçi sınıfı mücadelesinde çok ayrı yeri olan **"Büyük Ankara Madenci Yürüyüşü"ne öncülük eden, katılan, katkı ve destek verenlere selam olsun!**

Yeni Yılı Karşılayan Direnişler

Çayırova'da Baldur Grevi

Kocaeli - Çayırova'daki İspanyol sermayeli Baldur grevi yeni yılı 7. günlerinde karşıladı. Patronun yıllardır sürdürdüğü sendika düşmanlığına karşı Baldur işçileri de örgütlü mücadeleyi sabırla sürdürmüştü. Patronun bütün yasal ayak oyunlarının bitmesinin ardından kesin olarak toplu sözleşme yetkisini elde eden Birleşik Metal-İş Sendikası Gebze 2 No'lu Şube üyesi Baldur işçileri, sözleşme masasında görüşme zemininin bile oluşmaması sonucunda 25 Aralık günü greve başlamıştı.

Sendikanın toplu sözleşme görüşmelerine başladığı sırada patron, 2 işçi temsilcisini ve 1 işçiyi işten atmıştı. İşten atılan işçiler iki aydan fazla süredir fabrika önünde direniş çadırında mücadelelerini sürdürüyordu.

Toplu sözleşme sürecinde ilerleme sağlanamayınca fabrikada grev kararı alınmasının ardından işveren grev oylaması talep etmişti. Grev oylamasında büyük çoğunlukla greve evet kararı çıkmıştı.

Sosyalist Emekçiler Partisi, hem grevin başladığı gün açılış organizasyonunda yer aldı hem de 30 Aralık günü grev çadırını ziyaret ederek yeni yıl öncesi Baldur işçilerinin mücadelesine destek mesajlarını iletti.

Arjantin'de Kürtaj Hakkı Nasıl Kazanıldı?

DERYA KOCA

Arjantin'de kürtajın yasallaşma mücadelesi kazanıldı! Bugün zafere giden mücadele, 2005'ten bu yana süren **"Güvenli ve Ücretsiz Yasal Kürtaj Hakkı Ulusal Kampanyası"**nın başarısı. Kampanya, her yıl yarım milyon yoksul kadının ölümü ya da sakatlığı ile sonuçlanan çok derin sınıfsal bir sorun. Aynı zamanda Arjantin'de egemen sınıfın muhafazakar geleneklerine dair de çok şey söylüyor.

Kampanya içinde irili ufaklı 700'den fazla örgütü ve kişiyi bir araya getirdi. Ancak esas belirleyici aktörler peronistler ve sosyalistler. Peronizmin müstakbel tabanı, kampanyanın ülkeyi kasıp kavuran; her köşeye kampanyanın sembolü olan yeşil renk ile donatan bu tsunaminin etkisi altındaydı. Peronizm, mücadeleyi lobi faaliyetleri, kilise ile çıkar ilişkileri ve geleneksel burjuvazi arasında devamlı oyalamaya kalksa da hareketi daima ileri taşıyan vurucu güç sosyalist devrimciler oldu. Pek çok durumda peronistler sokak eylemlerine çağrı yapmadı. Kürtaj kampanyası ve "Bir kişi daha eksilmeyeceğiz" kampanyası etrafında örgütlenen kadınlar Macri karşıtı en dinamik mücadeleleri verip Peronizmin güçlenmesine katkı yapmasına rağmen kürtaj hakkı Fernandez'in seçim programına bile girmemişti. Çünkü kilisenin desteği ve sağ kanat Peronizm olmadan PJ'nin seçimi kazanması zor olurdu.

İktidara geldiğinde ise Fernandez'in bahanesi **"pandemide önceğilimiz sağlık"** olmuştu. Neticede bu konu, müttefikleri ile gerilim yaşamasını zorunlu kılıyordu. Ama Kampanya'nın –sosyalistlerin başını çektiği- dinamik unsurları sokağa çağrı yapınca, el mahkum, yasa meclise geldi. Kitleler, yasayı önce meclisten sonra da senatodan geçirdi. Daha önce, tamamen yasak olan ve 15 yıl hapis öngören kürtaj yasağı Arjantin'de tarih oldu! Kürtaj artık 14 haftaya kadar ücretsiz ve serbest. Muazzam bir başarı!

Peronizm burada da kendi içinde derin tartışmalar yaşadı; sağ kanadın ve müttefiki kilisenin basıncıyla Kampanya'nın yasa tasarısını budadı: **Doktorlara kürtajı "vicdani ret" ile operasyonu reddetme hakkı verildi**, **14 haftadan sonra kürtaj yaptıran kadınlara hapis cezası getirildi**, **Kampanya'nın ana taleplerinden olan cinsellik eğitimi yasadan tamamen çıkarıldı**. Vicdani red, kadınların muhafazakar bölgelerde kürtaj yaptırmasının fiilen engellenmesine ve farklı eyaletlere gitmek zorunda kalmasına neden olabilir.

Kürtaj yasası, Sağcı Macri hükümeti zamanında 2018'de meclisten geçmiş, senatodan dönmüştü. Peronizm muhalefetteydi. O günden bu güne devrimci sosyalistler Kürtaj hakkının sınıfsal niteliğini, sağlık açısından olmaz bir hak olduğunu, her yıl yaşanan sayısız dramın öyküsünü ısrarlı ve birleşik bir kampanya etrafında yıllarca bıkmadan usanmadan anlattı. Parlamentoyu kuşattı. Her yerde etkinlikler örgütledi. Ve neticede, ülkedeki havayı değiştirerek toplumda bir tabu olarak görülen kürtaj hakkı konusu, Papa'nın anavatanındaki gerici blokun direnci kırdı.

Toplumsal değişim hemen bugün nasıl kitlelerin birleşik mücadelesi ile başarılabilir, gerici hava nasıl dağıtılır, Arjantin gösterdi. Kürtajın yasallaşması kampanyasının bu tarihsel başarısı binlerce kadının hayatını kurtaracak.

Arjantinli yoldaşların Türkiye'deki kadın hakları mücadelesinin kimliğe saplanıp "toplumsallaşamama" sorununa ciddi bir ilham olmalı. Salt sivil toplumcu bir anlayışla ve toplumsallaşmanın düşmanı radikal feminist söylemle sadece kendi dar gündeminize saplanır ve milyonlarca kadının temel gündemlerine bile yabancılaşırsınız. Türkiye'de kürtaj hakkı mesela, bugünün bir mücadele konusu olmalı.

Türkiye'de bugün Kürtaj hakkı daha iyi durumda değil. Kreş Yasal ancak erişilebilir değil. Yoksul kadınların bu hakka erişimini AKP fiilen yok etti. Kadir Has Üniversitesi Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Çalışmaları Araştırma Merkezi tarafından yürütülen ve bu yıl ikincisi düzenlenen araştırma 2016 yılı sonuçlarıyla kıyaslandığında kürtaj hizmetlerindeki düşüş bariz şekilde görülüyor. 2016 yılındaki aynı araştırmaya göre isteğe bağlı kürtaj hizmeti vermeyen hastane sayısı yüzde 12 iken, 2020'de bu oran yüzde 54'e yükseliyor. Sadece tıbbi zorunluluk halinde kürtaj hizmeti sağlayan hastane sayısı 2016'da yüzde 78 olarak kaydedilirken, bu oranın 2020 yılında yüzde 14! Yasa var, uygulayan yok! Alın size Türkiye'de kadın sorunu.

Çoğu kayıtdışı çalıştığı için kısa çalışma ödeneği bile alamayan milyonlarca kadın var. Kreş hakkı yok edildi. Kamu kurumlarının bile kreşleri hiç edildi. Özel kreşler ateş pahası. Ücretsiz kreş hayal olmuş. Kadın istihdamı yerlerde. Her gün korkunç kadın cinayetleri işliyor ve tüm katiller bir ağızdan iyi hal indirimlerini kapmak için aynı yalanlarla kendisini savunuyor. Yargı, kadınların katili oluyor. Alın size kadın sorunu. Kadınların eşitlik ve özgürlük mücadelesini göğüslemek için en hızlı şekilde somut ve yakıcı bu gündemlerin birleşik kampanyası ile toplumsallaşma yakalanmalı. Bunun için ise bir siyasi akıl, bir program gerekiyor.

Kadınlar için siyasi alternatifin devrimci mücadeleyi top yekun büyütmekten geçtiğini söylemekten ve sokaklarda bugünden başlayarak emekçi-yoksul kadınların gündemine hitap etme ısrarımızdan vazgeçmeyeceğiz!

PTT İşçileri İstanbul ve İzmir'de Direnişte

PTT'de taşeron olarak çalışan işçiler 2019 yılında bağımsız sendika olarak kurdukları PTT-SEN'de örgütlenerek hızlı bir şekilde toplu sözleşme yetkisi kazanmışlardı. Her zamanki gibi şirket yönetimleri yetki itirazında bulunarak süreci uzatmaya çalıştılar. Bu sırada, PTT-SEN ve diğer işkolunda kaydedilen işçilere üye yapmak üzere kurulmuş kardeş sendika PTT Kargo-Sen yöneticisi işçiler, PTT yönetimi ve taşeron şirketler tarafından işten çıkartıldılar.

Bunun üzerine İstanbul ve İzmir'de 9 Aralık günü direniş başlatan işçiler, sokağa çıkma yasağının olmadığı her gün PTT merkezlerinin önünde eylem yaparak işlerini geri istiyor ve sendikal mücadelelerine yönelik saldırılara karşı taleplerini haykırıyorlar.

İstanbul'daki işçiler, Sirkeci'deki tarihi PTT binası (Büyük Postane) önünde direniyorlar. Yaptığımız ziyaretlerde işçi arkadaşlarımızın mücadelelerindeki samimiyeti ve kararlılığı görmek bize de tekrar umut veriyor.

PTT işçileri de yeni yılı direnerek karşılayanlar arasında oldu.

Mücadeleleri Birleştirmek ve Genelleştirmek Şart

Ekonomik kriz ve Covid-19 pandemisinin devam eden etkilerini ve tüm bunların bütün faturasını işçi sınıfının üzerine yıkmaya çalışan kapitalistleri düşününce, 2021'de çok daha fazla ve yaygın işçi eylemleriyle karşılaşacağımızı söyleyebiliriz. Ama işyeri sınırlılığına sıkışırsak, bu mücadelelerin kazanılması, tesadüfi olan işyeri güç dengelerince belirlenecektir.

Haklarımızı, taleplerimizi, ekmeğimizi, geleceğimizi garanti altına almaya niyetliysek, yerel sıkışmışlığı ve işyeri bazlı yalıtılmışlığı aşacak bir örgütlenmeye ihtiyacımız var. Bu mücadeleleri birleştirmek ve genelleştirmek zorundayız. İşçi sınıfının GÜÇ BİRLİĞİni kurmak zorundayız.

Sosyalist Emekçiler Partisi olarak bugün mücadele eden ve yarın mücadele edecek bütün işçi kardeşlerimizi, aramızdaki iletişimi ve güç birliğini yoğunlaştırmaya davet ediyoruz. Bizim önerimiz, bütün İŞYERİ KOMİTELERİMİZİ kurarak bir mücadele ağı oluşturmak ve patronların en ufak bir saldırısına karşı topyekün cevap vermek! Bunu başarabilirsek zafer kaçınılmaz bir şekilde bizimdir!

sosyalist
İşçi-Emekçi İktidarı ve Uluslararası Sosyalizm için

SİSTEM PARA-BABA-LARINA ÇALIŞIYOR!

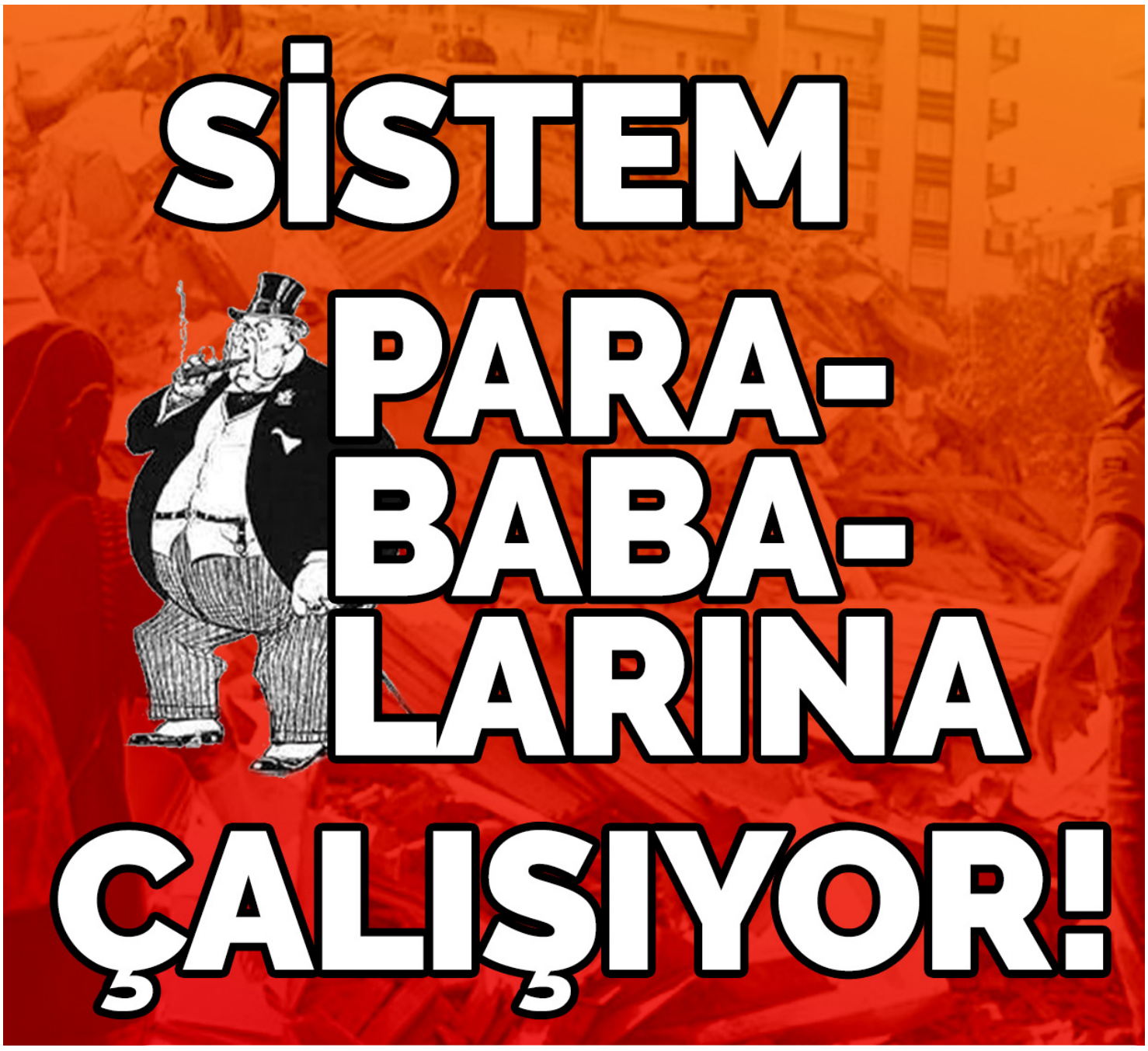

EMRE GÜNTEKİN

Ekonomik kriz ve pandemiyle beraber gelen kısıtlamalar tüm emekçiler üzerinde büyük bir yıkım yarattı. TÜİK'in açıkladığı enflasyon verileri yoksul emekçilerin maketlerde, pazarda karşılaştığı hayat pahalılığını açıklamaktan oldukça uzak kalırken; bu veriler üzerinden verilen zamlar beraberinde eriyen ücretleri ve yoksullaşmayı getiriyor. Metropoll Araştırma Şirketinin anketine göre halkın yüzde 51,3'ü, enflasyonun yıllık yüzde 30'dan daha fazla olduğu kanısında.

Ankete katılanların % 64.8'i ise son bir yıl içerisinde yaşam standartlarının kötüye gittiğini belirtiyor.

Öte yandan Enflasyon Araştırma Grubu'nun yaptığı çalışma gerçek enflasyon verilerine ışık tutuyor. Yapılan çalışmaya göre Türkiye'de Aralık ayı itibariyle yıllık enflasyon % 36,72'ye ulaştı. Aşağıdaki tabloda temel gıda maddelerindeki artışlar resmi olarak açıklanan enflasyonda nasıl bir ayak oyunu yapıldığını açıklar nitelikte:

Gıda Fiyatlarındaki Değişim
(Aralık 2020, %)

	Bir Önceki Aya Göre	Yıllık	12 Aylık Ortalama
Ekmek, un, bulgur, makarna	5.2	21.2	10.9
Et-Balık	-1.1	16.1	19.9
Süt, süt ürünler, yumurta	2.6	14.8	24.8
Yağ	4.4	44.8	25.2
Meyve	6.2	35.8	58.9
Sebze	7.8	89.8	52.9
Bakliyat	-1.2	26.6	26.1
Diğer	2.9	7.3	16.3
Ortalama	**3.2**	**29.9**	**29.9**

Sözcü.com.tr

Enflasyon % 30'larda, peki ya ücretler aynı şekilde artış gösterdi mi?

Geçtiğimiz günlerde asgari ücret yaklaşık % 21'lik bir artışla 2825,90 TL'ye yükseltilmişti. Dört kişilik bir ailenin hayatını normal bir şekilde devam ettirebilmesi için yapması gereken harcamalar düşünüldüğünde bu ücretin yeterli olmayacağı gün gibi ortadadır.

DİSK-AR'ın 15 Aralık'ta açıkladığı rapor bunu verilerle ortaya koyuyor. Çalışmaya göre açlık sınırı 2 bin 439 TL, yoksulluk sınırı ise 8 bin 437 TL! Çalışan emekçi nüfusun neredeyse yarısı asgari ücrete talim ederken, çok geniş bir kesim de asgari ücretten biraz fazla bir ücretle yaşamak zorunda. Toplumun neredeyse % 90'lık bir kesimi yoksulluk sınırının altında, yarısından fazlası açlık sınırı civarında bir ücretle yaşamaya çalışıyor.

Öte yandan kamu emekçilerine ve emeklilerine yapılan % 7,36 oranındaki Ocak ayı zammı ile birlikte milyonlarca kamu emekçisi de yoksulluk sınırının altında yaşamaya mahkum kalacak. Yine rapora göre;

- **GÜNLÜK BESLENMENİN MALİYETİ 81 LİRA**
- **ASGARİ ÜCRETLİ BİR AYLIK ÜCRETİ İLE ANCAK 8 GÜN GEÇİNEBİLİYOR**
- **AÇLIK SINIRI 17 YILDA 5.25 KAT ARTTI**
- **YOKSULLUK SINIRI 8 BİN 437 LİRA**
- **AÇLIK SINIRI İSTANBUL'DA 2 BİN 626, İZMİR'DE 2 BİN 673, ANKARA'DA 2 BİN 400 LİRA**

Vergiyi Ödeyen Bizler, Sefasını Süren Patronlar!

AKP iktidarı emekçilere bir başka kazığı maaşlar üzerinden kesilen vergiler için belirlenen vergi dilimleri artışında yapmaktadır. 2021 yılı Gelir Vergisi Tarifesi ile mevcut durumda en düşük dilim olan yüzde 15'lik vergiye tabi olan 22 bin TL'lik tutar yüzde 9.09 artırılarak 24 bin TL'ye çıkarılmıştır. Yüzde 20'lik dilime tabi gelirin sınırı ise 49 bin TL'den yüzde 8,16 artışla 53 bin TL'ye, yüzde 27'lik vergi dilimine tabi gelirin sınırı ise yüzde 5,55 artışla 180 bin TL'den 190 bin TL'ye çıkarılmıştır.

Şöyle ki; gerçek enflasyonu bırakalım, vergi dilimi artışları TÜİK'in çakma enflasyon rakamlarından bile daha düşük durumdadır. Bu durum zaten oldukça düşük zam alan emekçilerin erkenden vergi dilimlerine girmesine ve daha fazla vergi ödemesine yol açacaktır. Bütçenin elde ettiği vergi gelirlerinin her 100 TL'sinin 65 TL'si zaten dolaylı vergilerle üzerimize yıkılırken; buna ücretler üzerindeki vergi yükünün artırılması eşlik etmektedir. Dünyada birçok örnekte vergi gelirlerinin % 70'i gelirden, % 30'u dolaylı vergilerden elde edilirken; Türkiye'de bunun tam tersi yaşanmaktadır. Patronların milyarlarca liralık vergi borçlarının silindiği bir ortamda, iktidar kıt kanaat geçinen emekçilerin cebine elini daha fazla daldırmaktadır. Şatafatlı yaşamlarıyla gündeme gelen Ağaoğlular, Cengizler, Limaklar daha da semirirken; tükettikçe fakirleşen, her gün borç batağına saplanan yoksul emekçiler olmaktadır.

VERGİ BORCU SİLİNEN ŞİRKETLER

Firma Adı	Rapor Tutarı	Uzlaşılan Tutar	İndirim Yüzdesi
Akbank Türk A.Ş.	**93.000.000**	**3.800.000**	**95,9**
Akfen Gayrimenkul Y.O. A.Ş.	20.000.000	395.000	98
Ak Sigorta A.Ş.	**250.000.000**	**8.500 000**	**96.6**
Albayrak Gayrimenkul Y.O. A.Ş.	56.000.000	1.220.000	97,8
Cengiz İnşaat San. Tic. A.Ş.	**422.000.000**	**0**	**100**
Elektromed Elektronik Sanayi	127.000.000	5.850.000	95,4
Emlak Konut Gayrimenkul A.Ş.	**333.000.000**	**950.000**	**99.7**
Exsa Enport Mam. A.Ş.	305.000.000	14.500.000	95,2
Güler Sabancı	**9.000.000**	**650.000**	**92,8**
Gün-Er İnşaat Ltd. Şti.	18.000.000	0	100
Suzan Sabancı Dinçer	**10.000.000**	**750.000**	**92,5**
Şişli Florance Nightgale Hastanesi	22.000.000	2.000.000	90,9
Turkcell iletişim A.Ş.	**450.000.000**	**24.000.000**	**94,7**
Türkiye Jokey Kulübü Derneği	162.000.000	8.100.000	95
TUVTURK A.Ş.	**390.000.000**	**0**	**100**
TUVTURK A.Ş.	377.000.000	0	100
Unilever Tic. A.Ş.	**60.000.000**	**3.800.000**	**93,7**
	3.106.000.000	74.515.000	97,6

Dahası iktidar yılbaşı ikramiyesinde devreden 75 milyon TL'yi SMA'lı çocuklar için çok görüp, bunu talep edenlere terörist yaftası yapıştıracak kadar pervasızlaşırken; iktidarın makbul patronlarından Yıldırım Demirören Milli Piyango'dan, iddiadan daha fazla kazansın diye üzerindeki KDV yükü kaldırılmaktadır. Yani, biz ekmek alırken % 8, bebek bezi için % 18 KDV öderken; Demirören daha fazla semirsin diye şans oyunları vergi kapsamı dışına çıkarılmaktadır.

2021'de bu tabloyu değiştirmek için mücadeleyi büyütelim!